

N:o 30.

*Af Herr C. Orre: Om ändring i Kongl. Förordningen den 13 Septem-
ber 1790, angående vinterväghållningen.*

Efter genomläsning af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 40 vid sistlidne riksdag i anledning af Kongl. Maj:ts då afgifna nådiga Proposition om snöplogsmedlens utgående efter den allmänna grund, som gäller för uttagande af kommunalutskylder å landet, kan man icke underlåta bemärka, hurusom Utskottet gjort sig all möda ospard för att få den Kongl. Propositionen afslagen. Glädjande är dock att förnimma, att icke mindre än fem af Utskottets ledamöter mot det af pluraliteten fattade beslutet sig reserverat, men derigenom att Andra Kammaren biföll den Kongl. Propositionen, då deremot den Första godkände Lag-Utskottets vilkorliga afslag, blef sjelfva hufvudfrågan för närvarande alldeles undanskjuten. Då alltså densamma befinner sig på samma ståndpunkt, som om den aldrig varit väckt, samt icke att förvänta är, det Kongl. Maj:t vidare afgifver någon Proposition i frågan; då densamma likväl är af beskaffenhet att icke kunna eller böra falla; då icke, åtminstone under den närmaste framtiden, det är att hoppas, att väghållningen i sin helhet kan komma efter skäligen grunder att fördelas på alla dem, som af allmänna vägarne åtnjuta gagn, derpå så många försök förgäfves blifvit gjorda under sednast förflutna tiotal af år; då alla rikets landsting sammanstående och på goda skäl afslagit framställningen, att alla större broar, efter grunden för utgörande af landstingsskatt, borde länsvis gemensamt underhållas och hvaraf torde följa, att Kongl. Maj:t ej heller i den riktningen till Riksdagen framställer någon Proposition; samt då alltså endast återstår att söka anordna vinterväghållningen efter billigare grunder och med större rättvisa, än att sådant ensamt skall drabba hemmantalet, som numera utgör en olämplig måttstock för nästan de flesta onera af allmän beskaffenhet; så tillåter jag mig här nedan upptaga ärendet till Riksdagens förnyade handläggning.

En anmärkning af höglofl. Lag-Utskottet vid sistlidne riksdag, eller att den föreslagna förändringen skulle gifva ett ökad värde åt hemmanen, hvilka i nuvarande egares hand åtkommits, behäftade med ifrågavarande besvär, torde få anses förfalla, då i betraktande tagas de olika förhållanden, som nu mot förr äro för handen, ty vägunderhållningsbesväret vinter eller sommar ökas och tilltager, på många orter fördubblas med hvarje tiotal af år så väl med afseende å anläggandet nästan årligen af nya vägar, som framför allt genom de större anspråk på dessas bättre underhåll, hvarpå tidens kraf gör berättigade fordringar och hvaraf alla industriella anläggningar njuta lika mycket gagn som jordbruket. Likaledes

torde en annan Lag-Utskottets anmärkning, att vissa personer, som skatta för kapital och arbete, komme att genom den ifrågasatta förändringen oskäligen betungas, så mycket mindre förtjena afseende, som skälig och lämplig eftergift redan är dessa personer förunnad vid fyrktalssättningen, samt åtskilliga andra kommunala utgifter redan utgå efter fyrktalsgrund, hvartill kommer att rösträttigheten lämpas efter den högre utgiften, hvarigenom alltså rätt- och skyldigheter stå i förhållande till hvarandra. Emellertid och enär så kallade snöplogsmedel i de aldraflesta rikets fögderier, sockne- eller häradsvis förekomma och öfver hela riket utan undantag borde förekomma, jemlikt tydliga innehållet af Kongl. Förordningen den 13 September 1790, såsom ledande till god ordning och minskning i besvär för aflägsse boende väghållare, samt afgiften redan kontant utgår, hvarigenom alltså i denna del ingen annan ändring i det bestående afses, än att få densamma mera rättvist och skäligt fördelad, får jag, under åberopande i öfrigt af allt hvad i ärendet så under sistlidne som föregående riksdagar förekommit, med ordagrannt afskrifvande af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition vid sistlidne riksdag härmed vördsammast motionera:

att Riksdagen behagade för sin del besluta att med ändring af föreskriften i Kongl. Förordningen den 13 September 1790 § 5 må stadgas, att, när i öfverensstämmelse med nämnda författning till vägarnes hållande i fargildt stånd vintertiden vid snöfall så kallade ploglag äro eller blifva inrättade, den för alla ploglagen uti socknen eller häradet belöpande ersättning sammanslås och inom socknen eller häradet fördelas efter den allmänna grund, som gäller för uttagandet af kommunalutskylder på landet.

Skulle emellertid Riksdagen möjligen anse, att adliga privilegierna af den 16 Oktober 1723 och 7:de punkten i Kongl. Resolutionen på adelns besvär den 8 Januari 1735 lägga hinder i vägen för frälsesäteriernas i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän inbegripande i nu framställda förslag, så anhåller jag vördsamt, att detsamma måtte tillämpas inom alla öfriga provinser af riket.

Om remiss häraf till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 20 Januari 1869.

Carl Orre.